

SAMOBORSKI LIST

P n Knjižnica kr. sveučilišta — Zagreb

GODINA XXXVII.

U SAMOBORU, 15. SIJEČNJA 1940.

BROJ 2.

«Samoborski List» izlazi 1. i 15. u mjesecu — Pretplata sa poštarinom na cijelu godinu iznosi 25.— din. — Inozemstvo 30.— din. — Uprava i uredništvo: Livadićeva ulica 2. Vlasnik i odgovorni urednik Slavko Šek, Samobor

Oglase prima uprava prema cjeniku. — Za oglase, koji se više puta uvršćuju, daje se znatan popust. — Rukopisi se ne vraćaju. — Tisak: SAMOBORSKE TISKARE Slavko Šek, Samobor, Livadićeva ulica broj 2.

Njegovo Visočanstvo Knez Namjesnik PAVLE u Samoboru

U UTORAK DNE 16. O. MJ. PROLAZI KROZ SAMOBOR NJEGOVO VISOČANSTVO KNEZ NAMJESNIK PAVLE, POLAZEĆI PREKO PLJESIVICE I JASKE U KUPINEC, GDJE ĆE POSJETITI VOĐU HRVATSKOG NARODA DRA VLADKA MAČEKA.

TIM POVODOM IZDAO JE NAS NAČELNIK SLIJEDEĆI PROGLAS:

GRADANI I GRADANKE!

U UTORAK DNE 16. O. MJ. TOČNO U 2 SATA PO PODNE PROLAZIT ĆE KROZ SAMOBOR NJ. VISOČANSTVO KNEZ NAMJESNIK PAVLE U PRATNJI VOĐE NARODA DRA VLADKA MAČEKA BANA DRA SUBASIĆA, MINISTARA DRA ŠUTEJA, ANDREŠA, TORBARA, SMOLJANA I DRUGIH, ZATIM SVIJI ODJELNIH PREDSTOJNIKA BANSKE VLASTI POD VODSTVOM DOBANA DRA KRBEKA, KAO I DRUGIH ODLICNIKA.

NJEGOVO VISOČANSTVO KNEZ NAMJESNIK PAVLE POSJECUJE HRVATSKU METROPOLU ZAGREB I BLIENJE MU HRVATSKE KRAJEVE U ČASU, KAD SE BAS NJEGOVIM NASTOJANJEM I POTPOROM IMADU KONACNO OZIVOTVORITI TEŽNJE I ZELJE ČITAVOG HRVATSKOG NARODA.

POZIVAM STOGA SVE GRADANE I GRADANKE KAO I SVA DOMAĆA DRUŠTVA, DA U POTPUNOM

BROJU PRISUSTVUJU DOČEKU NJEGOVOG VISOČANSTVA, KOJI ĆE MU BITI PRIREĐEN TOČNO U 2 SATA PO PODNE PRED OPCINSKOM VIJECNICOM.

HRVATSKO PJEVAČKO DRUŠTVO «JEKA» POZDRAVIT ĆE GA SA «HRVATSKIM PJEVAČKIM POZDRAVOM», A NA TO ĆE MU BITI U IME SAMOBORSKIH HRVATICA PREDANA KITA CVIJECA I IZREČEN POZDRAVNI GOVOR. POSLIJE GOVORA BIT ĆE NJEGOVOM VISOČANSTVU PREDSTAVLJENI ODLICNIJI JAVNI RADNICI, A PRIGODOM NJEGOVOG ODLASKA SVIRATI ĆE GLAZBA «PUČKE KNJIŽNICE I ČITAONICE».

UMOLJAVAM SVE KUĆEVLASNIKE, DA IZVOLE NA TAJ DAN NA SVOJIM DOMOVIMA IZVJESITI HRVATSKE ZASTAVE, A SVE RADNJE NEKA BUDU ZA VRIJEME BORAVKA NJEGOVOG VISOČANSTVA ZATVORENE.

U SAMOBORU, DNE 14. SIJEČNJA 1940.

NAČELNIK SLOB. I KR. POVELJNOG TRGOVISTA SAMOBORA

VIKTOR REGOVIĆ

NADAMO SE, DA ĆE SE GRADANSTVO U POTPUNOM BROJU ODAZVATI POZIVU NASEG NAČELNIKA, TIM VIŠE STO JE I ZELJA NASEGA VOĐE DRA MAČEKA, DA DOČEK BUDE STO SVEČANIJI.

ZA VRIJEME JUČERAŠNJIH IMPOZANTNIH MANIFESTACIJA, PODPISAO JE KNEZ NAMJ. PAVLE U BANSKIM DVORIMA IZBORNI ZAKON ZA HRVATSKI SABOR.

OVAJ DALEKOSEŽNI ČIN OBJAVIO JE SAKUPLJENOM NARODU SAM VOĐA DR. VLATKO MAČEK, STO JE BILO POZDRAVLJENO URNEBESNIM PLJESKOM.

Uređenje zagrebačke ulice

Ako malo pogledamo, gdje se i kako se razvijao Samobor gradnjom novih stanbenih zgrada unatrag 4 decenija, opazit ćemo, da se razvijao u pravcu od raskršća Perkovićeve i Zagrebačke ulice prema kolodvoru. Općenito se ta ulica zove Kolodvorskom, što je i opravdano, dok se službeno zove Zagrebačkom, što, držim, baš nije stvarno opravdano. Kako Samobor nema još novije regulatorne i građevne osnove, to je ta manjkavost prouzročila i ovdje svoje posljedice. Znade se dobro, da se kolodvori ne prave u sredini ili na neposrednoj periferiji mjesta, jer se razvitak mjesta ne smije sprječavati.

Tako je i u Samoboru sagrađen u ono vrijeme kolodvor malo dalje od periferije, a opravdano se držalo, da će se Samobor razvijati uslijed tog novog prometnog sredstva. Tako je nastao novi prometni pravac. Takovim novim prometnim pravcima posvećuje se osobita pažnja u svakom pogledu. Tu nastaje ulaz u određeno mjesto, koji mora biti lijep, uredan, čist, u građevnom pogledu dotjeran, a u prometnom pogledu potpun.

Dolazeći stranac u mjesto treba da odmah u početku primi ugodan utisak, što je baš u početku od odlučne važnosti. Samobor kao poznato izletišta, mora na ovu okolnost paziti.

Samobor nema nove građevne i regulatorne osnove. Kako se u Zagrebačkoj ulici dosta gradilo, to su izdane građevne dozvole i određivan pravac gradnje u razno doba, po raznim službenim osobama sa različitim gledanjem u buduću regulatornu osnovu, dapače i prema prijedlozima, zahtjevima i željama pojedinaca. Tako su građene neke kuće tik uz cestu, neke 5-10 i više metara unutra, u raznim pravcima, neke jedna uz drugu, neke poput vila samostalno.

Tako je u načinu gradnje nastala zbrka, koja čini malo neugodan dojam, kojeg zavojitost ceste malo ublažuje. Ugodan dojam čini drvored kostanja s južne strane. Ova cesta još nije sva izgrađena, a nedvojbeno je, da će se i dalje graditi. Bilo bi stoga dobro, da se općina pobrine za što skoriju nabavu regulatorne osnove za Samobor; ako već nije moguće odmah cijele, a ono barem djelomične za ovu ulicu. Tada će se moći posvetiti potpuno

i ozbiljna pažnja kod izdavanja građevnih dozvola i ustanovljenja građevnog pravca.

Najveći je ali manjak, bolje rečeno pogreška ili kazna, koja čini vrlo neugodan dojam i na stranca i na domaće otvorena cestovna graba sa sjeverne strane.

Ova je cesta bila nekada poljaci put sa gmašnom, pa je trebalo baš ovdje posvetiti osobitu pažnju kod izdavanja građevnih dozvola. Kako se baš ovdje to zanemarilo, to je ova cesta ostala u prometnom pogledu zavojna, mjestimice preuska, te se jedva ugibaju kola, a pogotovo treba osobite pažnje i opreza kod teretnih automobila. Trebalo bi istu barem malo proširiti. To bi se postiglo presvođenjem ove cestovne grabe, i cesta bi bila za 1 do 1 1/2 m. širja, što bi u prometnom pogledu mnogo koristilo.

Pogledajmo sve one mostiće i prelaze preko grabe, vidjet ćemo, kako su raznovrni, kako je prolaz vode spušten sad dublje sad pliće, kako su propusne cijevi jedne veće a druge manje, kako se kod plićih mostova sabire voda, koja se i često usmrđi. Ta je graba i iz higijenskog stanovišta opasna. Kako se pak čisti samo jedanput u godini, to ju obraste drač i korov, što je opet s estetskog stanovišta neugodno. Kanalizacijom ove ulice bi se lakše držala u redu, te bi se izljevi iz kuća sveli i prestatu bi moralo izljevanje vode iz pojedinih kuća u plitki cestovni jarak na južnoj strani.

Nova betonaka cesta također traži presvođenje grabe. Položaj ulice za kanalizaciju vrlo je povoljan, jer teren pada od gornjeg raskršća prema kolodvoru.

Ovo su momenti koji bi morali ponukati našu općinu, da o toj kanalizaciji razmisli, te se primi u tom pogledu rada, da podigne tu ulicu u svakom pogledu na visinu, na koju spada i na kojoj mora biti.

Nastojati moramo, da stranac dolazeći u Samobor vlakom ili novom betonskom cestom i uživajući u divnom položaju Samobora, zadrži ugodne uspomene i dojmove ulazeći i u samo mjesto, kad ga vidi, da je čisto i uredno i da mu ostane uspomena na »Samobor; naše lijepo i drago izletišta«.

Građanin Zagrebačke ulice

Uredba o otpisu poreznih zaostataka

Radi ločnog obavještanja građana donosimo uredbu o otpisu zaostataka krajem 1937 odnosno 1939 godine na porezima, taksama i kaznama za porezne i taksene krivice.

§ 1

Ovlašćuje se ministar finansija, da može na molbu zainteresovanih lica otpisati zaostatke koji se pokazuju krajem 1937 godine na porezima, taksama i kaznama za porezne i taksene krivice, u koliko bi naplata ovih zaostataka značila ekonomsku propast dužnika.

Od utvrđenog zaostatka na porezima i taksama krajem 1937 godine imaju se prethodno odbiti uplate u 3 % obveznicama za likvidaciju zemljoradničkih dugova izvršene u 1938 i 1939 godini, a od zaostataka na porezima još i otpisi i uplate po Uredbi od 8 novembra 1935 o vanrednom otpisu razmjernog dijela za naplatu još nedospjelog poreznog duga krajem 1932 godine, u koliko to još nije provedeno u poreznim glavnim knjigama.

Otplatama izvršenim u godini 1938 i 1939 smanjuje se zaduženje u tim godinama a uplate preko toga zaduženja uzimaju se u račun daga iz ranijih godina.

Nema mjesta otpisu u koliko na prednji način utvrđeni zaostatak nije veći od jednogodišnjeg iznosa poreznog odnosno taksenog zaduženja za 1938 godinu.

Molbe za otpis imaju se podnijeti u roku 3 mjeseca od dana obnarodovanja ove Uredbe.

Molbe i svi prilozi onih lica, koja se smatraju zemljoradnicima u smislu odredbe tačke 15 člana 32 Zakona o neposrednim porezima, sitnih zanatlija koji tečevinu plaćaju u posebnim iznosima, kao i onih lica čije porezno zaduženje u godini 1938 nije iznosilo više od dinara 200 oslobodavaju se plaćanja takse.

Na osnovu ovog člana ne može se vršiti otpis zaostataka na skupnom porezu, općem porezu na poslovni promet i porezu na luksuz onim poreznim obveznicima, kojima se porez razrezuje na osnovu § 6 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet.

§ 2

Poreznim obveznicima, koji su odredbom § 1 Uredbe od 22 decembra 1939 o izmjenama i dopunama zakona o neposrednim porezima oslobođeni od plaćanja zemljoradničke, otpisat će se po službenoj dužnosti svi zaostali neposredni porez, takse i kazne za porezne i taksene krivice sve do kraja 1939 godine. Uplate izvršene do kraja 1939 godine bit će u gotovom novcu ili u 3 % obveznicama za likvidaciju zemljoradničkih dugova, ne vraćaju se.

Cijena preplatake molimo, da izvođa podmiriti preplataku sa takom godištu koja iznosi 25. dinara, iznosimo 50. dinara.

Ona, koji su zaostali s preplatom na prošlu godinu, molimo da ih plaćaju prije podmiru.

VIJESTI...

Imenovanja

Dr. Milan Karić, sedaki pripravnik ureškog suda u Glini imenovan je pristavom kod ureškog suda u Samoboru.

Dr. Žilko Jelić imenovan je sedakim pripravnikom kod ureškog suda u Samoboru.

Riješenjem banske vlasti imenovan je Tibor Vlastko dip. pravnik, prevodakim vjebnikom kod Banske Vlasti.

Vjenčanja

Dne 30 pr. mj. vjenčala se gđica Marija Bedenić sa g. N. Galetić, polit. namještanikom u Samoboru. — Bilo sretno!

Dne 4 sv. mj. vjenčala se u župnoj crkvi gđica Slavica Biččan, kćerka našeg obrtnika g. Ivana Biččana, sa g. Franjom Družakom stud. prava i priv. namještanikom. — Bilo sretno!

Na Tri Kralja vjenčao se u Zagrebu kod sv. Marije Papić Kompara, trgovac u Krapini sa gđicom Đurđom Teller iz Krapine. — Bilo sretno!

† Stjepan Turovec

dr. umirovljenik i namještanik trg. općine, umro je uaglom sreću dne 3 s. mj.

Pokojni Turovec bio namještanik ureškog općine, dobio je na veštak dne 4 sv. u ureš-

še prostorije da završi posao, kada mu odjednom pozli. Načelnik g. Regović, koji je bio prisutan dao je odmah pozvati liječnika koji ali mogao samo konstatirati smrt od klijesni srca.

Pokojni Turovec (Imbrija) bio je opće poznat u Samoboru. Neki su ga građani vrlo rado imali, jer je u svojoj nezahvalnoj službi (bio je opć. inkasator) imao poseban način uredovanja.

Turovec je aktivno sudjelovao i u raznim društvima. Napose pak u Vatrogasnom društvu, gdje je obnašao čast penjačkog vođe. — Vrlomu pokojniku budi lahka zemlja, a rastuzenoj porodici naše sauteče!

† Blaženka Prilić

učenica Zenske škole u Zagrebu umrla je u njeznoj dobi od 16 godina.

Sarču dobre i marljive kćerke teško su otaločeni tužni roditelji i ostala rodbina.

Sakravana je uz veliko sauteče našeg građanstva na žepnom groblju.

† Jelka Rubelli rođ. Bučar

umrla je 5. o. mj. u 42 godini života. Pokojnica kćerka je pukovnika u m. g. Josipa Bučara i gđe Stanke rođene Franceković.

Do posljednjeg počivališta sprovelo ju je brojao naše građanstvo, te znanci i prijatelji iz Zagreba. — Pokojnici bila lahka zemlja, a rastuzenoj porodici naše sauteče!

Jaka studen u Samoboru

Već od nove godine nadošao je jaki val studeni, te je temperatura pala na 12-17 stupnjeva ispod nultice. Snijega imade, ali ne previše. — Imade mnogo sirotinje kod nas koja vrlo teško snosi ovu jaku zimu. — Vodovod u većini kuća zamrznut je, pa nema vode, to će biti krivnja u prvom redu na prenisko položenim glavnim cijevima.

Dar dobrotvornom društvu „Karitas“

Umjesto vijenca na odar dragoj i nez-

boravnoj prijateljici gđi Jelki Rubelli rođ. Bučar darovala je gđa Olga Jurčić Din 100 društva „Karitas“ za pripomoć najblijednijim obiteljima. Društvo zahvaljuje na daru. Pomoć je pružena 2 obiteljima s bolesnicima, a koje se smrzavale od zime.

Dar sirotištu

G. Antun Cizl, trgovac, darovao sirotištu 80 kg kukuruznog brašna 10 kg riže.

G. Vladimir Šimac, trgovac, darovao 15 metara tkanine.

Uprava sirotišta najljepše zahvaljuje, a dobri Bog neka im stostruko naplati!

Iz povjereništva Okružnog ureda u Samoboru

Obavještavaju se članovi Okružnog ureda za osiguranje radnika da će od 15. ov. mj. preuzeti djelomično liječenje dr. Vladimir Mogut, Trg Kralja Tomislava.

Dr. Anger liječi u svojoj ordinaciji članove: kućanstvo, obrt. pomoćnike u Samoboru, tvornicu štapova i celuloida u Bregani, „Chromos“, tvornicu Flašer, osoblje željeznice Zagreb-Samobor i članove koji rade u Zagrebu, a stanuju u Samoboru. — Sve ostale članove liječi Dr. Mogut.

Za naše siromaha

Umjesto vijenca na odar pok. Jelke Rubelli rođ. Bučar, položili su kod ovotrgovišne blagajne za siromaha: g. ing. Ivan Juranović iz Zagreba 300 Din i g. Nikola Široki iz Krapine 150 Din.

Zahvala

Glazba „Pačke kajžnice i čitavice“ zahvaljuje srdačno svima koji su darovali predmete za Luku sreće kao i onima koji su njihovu priredbu na Silvestrovo posjetili.

Odbor.

Vatrogasstvo

Dobrovoljno Vatrogasno društvo u Samoboru zaključkom svoje odborske sjednice

neće ni ove godine održavati uobičajeni godišnji ples, nego je zaključeno, da se početkom mjeseca veljače od građana u Samoboru sakupljaju dobrovoljni prinosi za nabavu vatrogasnih sprava, pa se rodoljubno građanstvo umoljava, da to društvo što izdašnije novčano potpomogne. Sabiračima bit će od strane društva izručeni sabirni arci provideni sa društvenim pečatom i potpisom društvenog predsjednika, zapovjednika i blagajnika.

Tvornica „Chromos“ d. d. darovala je Vatrogasnom društvu 500 Din pa društvo najtoplije zahvaljuje na daru.

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Samoboru, održat će redovitu glavnu godišnju skupštinu dne 28. o. mj. u 2 sata poslije podne u prostorijama Obrtno-radničkog društva.

Za postradale na šipačkom briježu.

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Rudama sabralo je po svojim članovima u Rudama za postradale od požara na šipačkom briježu 250.- din. Uprava društva je darovala 50.- din, te g. Anton Cizl iz Samobora 40.- din. Ukupno 340.- din, za koju svotu je društvo nabavilo 200 kg kukuruzne a doznaku za podignuće iste predalo Kotarakoj organizaciji H. S. S. u Samoboru da ih preda postradalima.

Izgubljeno

Umoljava se osoba koja je podigla naliv-pero, izgubljeno dne 13. siječnja 1940., putem od glavnog trga do Zagrebačke ulice, a videna je po g. I. S., da isto vrati u upravu lista uz nagradu.

IZ UDRUŽENJA ZANATLIJA U SAMOBORU

U smislu Uredbe o izmjenama i dopunama Zakona o neposrednim porezima od 22. XII. 1939. broj 1662., a koja se primjenjuje od 1. siječnja 1940. dužni su svi sitni obrtnici koji rade sami ili sa najviše dva pomoćnika (kalfe) u svrhu oporezovanja paušalnimiznosom, da podnesu Poreznoj upravi najkasnije do 31. siječnja 1940. prijavu o broju upošlenih pomoćnika, odnosno jačinu stroja na pogon, koji upotrebljavaju u svojoj radnji.

Tko se udovolji ovim obavezama i ne podnese prijavu kaznit će se novčanom globom od din 200.- do 5.000.- a pored toga takav sitni obrtnik gubi pravo za 2 godine na paušalno oporezovanje.

Upozoruje se stoga svi sitni obrtnici, da u vlastitom interesu dođu u ured ovog Udruženja za vrijeme uredovanih sati tj. srijedom i subotom od 8—12 sati, gdje će se ispunjavati ove prijave.

TON-KINO SAMOBOR

Naš kino prikazuje 17. i 18. siječnja veliku dramu ruske kajžnjice:

»FEDORA«

u glavnoj ulozi Marija Bell. — Predstave počinju u 1/9 sati na večer.

20. i 21. siječnja veliki Warner Bros film:

»ZLATNI TOVAR«

u glavnoj ulozi Dick Foran. — Predstave počinju: 20. I. u 1/9 sati, 21. I. u 1/5 i 8 sati.

24. i 25. siječnja Bonna film:

»PUT DO SRCA«

(Svi putevi vode do ljubavi).

Početak predstava: u 1/9 sati na večer.

27. i 28. siječnja Warner Bros film:

»VEĆ SUTRA BIT ĆE KASNO«

Bret Hartman »Bogotvorci«, koji ipak postaju ljudi.

Predstave počinju: 27. I. u 1/9 sati, a 28. I. u 1/5 i 8 sati na večer.

Prosvjeta

Izšlo je iz štampe »Poljodjeljski kalendar Hrvatskog Radiše za godinu 1940.« za pouku u naprednom poljodjelstvu. Kalendar je uredio Radišin referent g. A. Talan, uz suradnju najpoznatijih naših gospodarstvenih stručnjaka, tako da kalendar obiluje prvoklasnim materijalom, koji je potreban svakome poljodjelcu.

U kalendaru su obrađena sva pitanja koja zasijecaju u napredno poljodjelstvo, a napose sva pitanja oko praktične izobrazbe naše mladeži u naprednom poljodjelstvu i ostalim granama poljske privrede.

Najtoplije preporučamo nabavu ovog kalendara svim našim prijateljima i suradnicima, a napose pak roditeljima, koji imaju sinove za upućivanje u naukovanje putem Hrvatskog Radiše, jer će u tome kalendaru naći mnoge stvari koje treba da znadu prije dolaska Hrvatskom Radišu.

Kalendar obasije oko 120 stranica, te je providen sa lijepim slikama, koje ga upotpunjuju.

Naročito je važno, što uz kalendarij za svaki mjesec stoji detaljni opis svih radova, koje mora obaviti svaki poljodjelac u toku dotičnog mjeseca. Ovakav opis je od neobične važnosti, jer služi kao putokaz, vodič i potajetnik za poljodjelca, šta i kada treba da radi.

I ako je kalendar opsegom i opremom vrlo velik, cijena mu je vrlo niska, jer stoji po komadu samo din 5.-

Pokurite se narudžbama!

Poljodjeljski otajak Hrvat. Radiše, Zagreb, Lorkovičeva 1.

»VINOGRADARSKI I VOČARSKI LIST«

Izbroj sa studeni i prosinac, izšlo je iz štampe, sa ovim sadržajem: Poslije vočarske izložbe. — Smjernice našeg budućeg vočarstva. — Izložba je dala plebićit o važnosti vočarstva u Hrvatskoj. — Četrdeset godina hrvatskog vočarstva. — Kako ćemo organizirati zaštitu vočaka u banovini Hrvatskoj? — Vinogradarsko i vočarsko gospodarstvo kao jedini tip gospodarstva, koji se pored pašnjaka kod

nas rentira. — Hrvatsko i Dalmatinsko vinogradarstvo i voćarstvo ima iste potrebe u pogledu sadnje i njege voćaka i loze. — Najbolje su voćke iz selskog rasadnika, sa uputom za seoske škole i dobre gospodare za osnutak i vođenje voćnog rasadnika. — Sredstva i metode unapređivanja vinogradarstva i voćarstva. — Sada se sade voćke; Osnivajte poljske voćnjake (sa uputom za sadnju). — Mlado vino. — i »Gospodarski savjetnik« sa iscrpnom uputom za sadašnje radove oko obradivanja i gnojenja vinograda i voćnjaka, za suzbijanje voćnih nametnika i bolesti, rad u voćnom spremištu i podrumu i t. d.

Gornje stručne rasprave o aktuelnim narodnogospodarskim problemima sa predlogom korisnije uporabe

sredstava banovinskog budžeta i podrobna uputa za praksu, dana na 20 stranica ovoga dvobroja, u ovaj čas je najvažnija i najpotrebnija informacija ne samo za narodne zastupnike, vinogradare i voćare, nego za svakoga seljaka, posjednika i gospodara, koji želi očuvati, spasiti ili podići rentabilitet svoga gospodarstva. Zato treba da se na ovaj jedini gospodarski list za vinogradarstvo i voćarstvo u banovini Hrvatskoj pretplate ne samo sve zadruga, društva i čitaonice, nego i sve pučke škole i bolji seljački gospodari, da ne bude sela, gdje se ne bi čitao.

Pretplata od din 24.— godišnje, uplaćuje se upravi »Vinogradarskog i voćarskog lista u Zagrebu, Račkoga ul. 1., (čekovni račun broj 36.497).

Zabava naše glazbe

Na Staru Godinu priredila je naša neumorna glazba svoju uobičajenu Silvestarsku zabavu.

Zabava je započela sa koncertom, koji je izvela naša glazba precizno i skladno pod vodstvom svog vrsnog kapelnika g. Kolara.

Pojet ove zabave bio je odličan, pa je naše građanstvo time pokazalo, da priznaje i podupire neumorni patriotski rad naših požrtvovanih glazbenika.

AKADEMIJA

Pučke knjižnice i čitaonice

Na 17 prosinca opet je naša zaslužna Čitaonica, koja će do godine slaviti četrdeset godišnjicu svoga opstanka i rada, pokazala dio svog života i djelovanja.

Kazališna sekcija Čitaonice, u kojoj se kupi naša omladina po ajviše iz obrtničkog i radničkog staleža, priredila je zajedno sa sekcijom Glazba Pučke knjižnice i čitaonice dobru akademiju s lijepim rasporedom.

Uz prigodni proslav i rodoljubnu deklaraciju, mladi su diletanti spretno i s dosta razumijevanja izveli Jurkovićevu komediju »Kumovanje« tako, da su ugodno pozabavili brojnu publiku te je natjerali na radosni smijeh.

Kako je Čitaonica prosvjetno društvo bilo je zgodno, da se odabrala žala našeg domaćeg makar i starijeg pisca Jurkovića i ukratko iznio njegov život i rad, da publika imade priliku upoznati i starija djela naše domaće književnosti, a ne samo da se pozabavi.

Omladini, koja je na žalost uz toliki broj inte igencije, napose naših studenata, prepuštena sama sebi, moramo izraziti mnogo priznanja, što imade i u ovakovim prilikama i smisla i volje i požrtvovnosti za ovakove priredbe.

Čestit mo joj uz poklik: »Samo složno i ustrajno naprijed, i biti će sve bolje!

Stariji naši diletanti — a više vještine i iskustva — na žalost već dugo miruju na svojim lovorikama, a ipak su danas potrebe prosvjete i te kako velike!

Naša glazba pokazuje doista ne samo snažni svoj život nego se upravo pomlađuje zajedno sa svojim vrijednim i agilnim kapelnikom g. Kolarom.

Osobito je povoljno djelovalo na publiku što su te dvije sekcije »Pučke čitaonice« nastupile zajednički i tako se popunjavale u radu za zajednički cilj.

Hvale je vrijedno, da omladina svaća veliku potrebu »Hrvatskog doma«. Sav čisti prihod od Akademije darovala je za gradnju Doma u iznosu od Din 500.—.

Poželjno je, da se rad u Čitaonici, koja je proživjela mnogo kušnja i kriza, oživi i osvježi, da bi mogla u prostorijama Hrvatskog doma u punoj mjeri vršiti svoju uzvišenu i korisnu misiju

Izašao je prvi i drugi broj »INVALIDA«

Primili smo prvi i drugi broj »Invalida« mjesečnika, kojega izdaje Savez ratnih invalida za Banovinu Hrvatsku. List je vrlo dobro uređen, jer sadržaje sve potrebne informacije zbog čega i kako je došlo do osnivanja Saveza hrvatskih ratnih invalida i kako su hrvatski, te uopće ratni invalidi prečanskih krajeva, naročito oni, koji se nalaze u današnjem sklopu Banovine Hrvatske, imali poteškoća, te kako su bili zapostavljani u svojim pravima. U istom broju iznašaju se razlozi, zbog kojih se traži potpuna samostalnost Banovine Hrvatske u odlučivanju svih invalidskih stvari za invalide toga područja, kao i zbog čega se imade osnovati za Banovinu Hrvatsku zasebni invalidski sud.

Redakcija nalazi se u Zagrebu, Dalmatinska ul. br. 3 i kat, a godišnja pretplata stoji samo 12 dinara. Broj čeka 31-615.

Preporučujemo invalidima i ostalim žrtvama rata, da se pretplate na ovaj list, a jednako tako i ostaloj publici, da na taj način podupru nastojanja oko što boljeg socijalnog i materijalnog osiguranja ratnih invalida na području Banovine Hrvatske.

UŠTEDA UGLJENA PUTEM ISPITIVANJA DIMNOG PLINA (Nastavak)

Za onaj krug čitača, koji se zanima za sam rad tih spravica, evo ovdje kratkog opisa: Za sagorjevanje bilo koje tvari potreban je zrak ili točnije rečeno kisik iz zraka, koji se pri sagorjevanju ugljena spaja s ugljikom u ugljičnu kiselinu (CO₂). Ako dakle samoj vatri ne prilazi dovoljno zraka, ne može izgorjeti sav ugljik, pako jedan dio odlazi kroz dimnjak kao čađa ili pak zaostaje kao koka na roštilju. Čim je bolji dovod zraka, tim je savršenije i samo sagorjevanje. Ali ni tu se naravno ne smije prekoračiti stanovita mjera, budući da se tada mora nepotrebno grijati i sav suvišni zrak, koji uopće nije potreban za sagorjevanje i koji tako bez ikakve koristi odvođi kroz dimnjak jedan dio topline.

Dakle, jačim dovodenjem zraka raste isprva savršenost sagorjevanja, te time i sadržine ugljične kiseline u dimnom plinu sve do stanovitog maksimuma. Privodi li se još više zraka, »raz-

ređuje« on dimni plin umotič dobrog sagorjevanja. Samo lošenje postizava prema tome svoj najviši stupanj djelovanja onda, kad sadržina ugljične kiseline u dimnom plinu ima svoju najveću vrijednost.

AEG ispitivači dimnog plina, koji imaju električni pogon, ustanovljuju postotak ugljične kiseline u dimnom plinu. Za to mjerenje iskoristiću se razna fizikalna svojstva ugljične kiseline. Takozvana »Ranarex« sprava, koju AEG proizvodi već mnogo godina, iskoristiću veću težinu ugljične kiseline naprama zraku.

Sprava važe tako reći čisti dimni plin, pri čem se snaga, koja djeluje na plinsku vagu, pojačava time, da se sam plin veoma brzo pokreće u jednoj maloj komorici. On tako udara po napravu za vaganje i to s tim većom snagom, što je on sam teži, a to znači, što više ugljične kiseline sadržava u sebi. Velika kazaljka, spojena s tom vagonom, pokazuje odmah točnu sadržinu ugljične kiseline u dimnom plinu. Drugi, tek nedavno konstruirani AEG ispitivač dimnog plina, iskoristićava kod mjerenja svojstvo ugljične kiseline, da ona toplinu može dalje voditi lošije i polaganije nego zrak.

Temperatura jedne, električnom strujom užarene žice, bit će dakle tim viša, čim više se ugljične kiseline nalazi u plinu, koji je okružuje. Kako električni otpor raste zajedno s temperaturom, može se sadržina ugljične kiseline u dimnom plinu mjeriti čisto električnim putem i svakovremeni rezultat pročitati na električnom mjerilu.

— AKA —

Javna zahvala

Svim prijateljima, znancima i rođacima, koji su mi prigodom smrti mog nezaboravnog supruga, odnosno sina, brata, šogora i ujaka

Stjepana Turveca

izrazili svoje saučestje, odar me cvijećem i vijencima okitili, te iskazali posljednju počast dragom pokojniku, izričom ovime našu najjučnu hvalu.

Napose hvala Dobrov. vatrogasnom društvu, Obrtno-radničkom društvu Napredak i glazbi Pučke knjižnice, koji su dragog pokojnika sprovedi do zasnog počivališta.

Tuga juče supruga